

ДО ПИТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БІБЛІОТЕК ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Проблема функціонування бібліотек загальноосвітніх навчальних закладів у сучасних умовах реформування шкільної освіти України залишається актуальною. Сьогодні інформаційна складова є невід'ємною частиною освітнього процесу, що забезпечує перспективи розвитку навчального закладу, а також його цільову спроможність, у такий спосіб зумовлює необхідність створення шкільних бібліотечно-інформаційних центрів. У ході реформування загальної середньої освіти визначальним чинником впровадження нового змісту, форм і методів навчання стає інформаційне забезпечення навчального закладу. Компетентнісне навчання потребує залучення широкого кола інформаційних джерел, а не лише традиційних і усталених підручників та посібників. Критичне мислення, уміння продукувати нову інформацію, ухвалювати рішення може успішно реалізовуватися за умови набуття учнями практичних навичок роботи з динамічно змінними обсягами інформації [1].

Суть інформаційного забезпечення полягає у виконанні завдань зі збору, комплектування, попередньої підготовки, накопичення, своєчасного і спрямованого доведення інформації до учнів. Управління інформаційними потоками здійснюється через впровадження інформаційно-комунікаційних технологій на основі автоматизованих бібліотечно-інформаційних систем (АБІС). Основою автоматизації слугує систематизація фондів за класифікаторами, що спеціально розроблені для шкільного застосування.

Привертає увагу проект шкільного бібліотечно-інформаційного центру загальноосвітнього навчального закладу, який є структурним підрозділом загальноосвітнього навчального закладу з інформаційного забезпечення. Шкільні бібліотечно-інформаційні центри створюються на основі і в ході реорганізації шкільних бібліотек. Метою перетворень є зміни функціональної сфери бібліотек і перебудова відповідно до завдань, що постають у зв'язку з реформуванням загальної середньої освіти. Процес змін розпочинається з наказу керівника навчального закладу про реорганізацію бібліотеки і завершується наказом про початок роботи шкільного бібліотечно-інформаційного центру, який керується чинними нормативно-правовими актами вищих органів влади України, нормативними та інструктивними документами центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у сферах освіти і культури.

У навчальних закладах, де відсутня бібліотека (малокомплектні, початкові, філії опорних), шкільний бібліотечно-інформаційний центр створюється на основі АБІС і функціонує як інформаційний пункт з повним виконанням своїх завдань; діє на підставі статуту навчального закладу та свого Положення, яке розробляється на основі Примірного положення. Навчальний заклад забезпечує необхідні умови для функціонування підрозділу. Основна функція шкільного бібліотечно-інформаційного центру – інформаційне забезпечення навчального процесу. Ця функція визначає оцінку і ефективність роботи. Показником успішності виконання основної функції є повне і всебічне задоволення інформаційних потреб учасників навчального процесу. Інші функції забезпечують інформацією виховний та розвивальний процеси, а також управління навчальним закладом. Зберігається функція індивідуального абонементного обслуговування користувачів. Обсяги виконання функцій визначаються його ресурсною спроможністю. Обов'язковою є технічна та телекомунікаційна оснащеність центру, встановлюється її мінімальний рівень. Головна увага приділяється забезпеченості комп'ютерами [2].

Варто акцентувати увагу на тому, що шкільний бібліотечно-інформаційний центр створюється кожним навчальним закладом самостійно у різні часові періоди. Рушійним чинником є усвідомлення керівництвом та бібліотекарями необхідності змін, потреби побудови освітнього процесу на основі інформації.

Реорганізація шкільної бібліотеки в шкільний бібліотечно-інформаційний центр здійснюється за кількома напрямками, серед яких: організаційний, нормативно-правовий, технічний, кадровий, фінансовий. Саме кадровий напрям передбачає вирішення комплексу питань з перепідготовки нинішнього корпусу бібліотекарів, навчання нових фахівців, забезпечення належного рівня оплати праці.

Своєю інноваційною діяльністю привертає увагу відділення організації видання навчальної літератури Інституту інноваційних технологій і змісту освіти, що здійснює організаційні заходи щодо забезпечення підручниками і посібниками учнів загальноосвітніх навчальних закладів та педагогічних працівників. Головне завдання – участь в реалізації державної політики щодо забезпечення навчального процесу в усіх типах навчальних закладів України підручниками, навчально-методичними посібниками. З цією метою відділення вивчає запити та прогнозує потребу в навчальній літературі, бере участь у формуванні державного замовлення на видання і доставку підручників до книжкових баз, здійснює контроль за своєчасним надходженням навчальної літератури, забезпечує та організовує поповнення бібліотечних фондів навчальних закладів України.

Єдина система централізованого електронного обліку «Шкільний підручник» призначена для автоматизації роботи, пов'язаної з обліком, використанням, замовленням та перерозподілом навчальної літератури. Програма була розроблена в 2006 році на базі Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти ім. М. В. Остроградського. Програмний комплекс «Шкільний підручник» є кросплатформовим настільним додатком, який однаково успішно працює під операційними системами сімейства Microsoft Windows, UNIX-подібними операційними системами, Mac OS X, Solaris із встановленою віртуальною машиною Java (середовищем виконання JRE) та постійним підключенням до мережі інтернет з відкритими на активному мережевому обладнанні закладу портів 8080 та 4201. Програма протестована та гарантує стабільну роботу на версії Java від 1.6.0 до 1.7.25, яку можна безкоштовно завантажити та встановити із сайту Програми [3].

Введення єдиної системи централізованого електронного обліку – це перехід на сучасні інноваційні комп'ютерні технології в організації роботи по забезпеченню навчальною літературою від Міністерства освіти і науки України, обласних управлінь, районних та міських методичних кабінетів до всіх типів загальноосвітніх навчальних закладів, у тому числі, і спеціальних. Основна робота у Єдиній системі централізованого обліку підручників здійснюється у навчальному закладі, бібліотекар якого, використовуючи можливості Програми, ставить на електронний облік підручники та посібники навчання, наявні у фондах шкільної бібліотеки. Дані від навчальних закладів формуються у зведені таблиці обліку та забезпечення на рівні районів, міст, областей та України в цілому.

Список використаних джерел:

1. Впровадження єдиної системи централізованого електронного обліку підручників у роботу загальноосвітніх навчальних закладів. URL: https://lutsk-nvk22-biblioteka.edukit.volyn.ua/kompyuterna_programa_elektronnogo_oblik.. (дата звернення 01.06.2018).
2. Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти ім. М. В. Остроградського. URL: https://uk.wikipedia.org/.../Полтавський_обласний_інститут_післядипломної_педа... (да та звернення 01.06.2018).
3. «Шкільний підручник» – програма для шкільних бібліотекарів. URL: https://gusiatyn-rmk.edukit.te.ua/.../programa_shkilnij_pidruchnik_dlya_bibliotekariv_shev.. (дата звернення 01.06.2018).

